

- [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://portsukraine.com/node/301>.
- 6 Перспективы создания и развития логистических центров и парков в Харьковском регионе [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://xreferat.ru/53/267-1-perspektivy-sozdaniya-i-razvitiya-logisticheskikh-centrov-i-parkov-v-harkovskom-regione.html>.
- 7 Аксенов И.М. Основы маркетинга услуг в сфере пассажирских перевозок [Текст] / И. М. Аксенов. – К.: КМУГА. – 1999. – 185 с.
- 8 Дональд Бауэрсокс. Логистика. Интегрированная цепь поставок [Текст] / Дональд Бауэрсокс, Дэвид Клосс. – М.: Олимп - Бизнес, 2008. – 640 с.
- 9 Кириченко А. В. Перевозка экспортно-импортных грузов. Организация логистических систем [Текст]: / А. В. Кириченко - 2-е изд., доп. и перераб. / под ред. А.В. Кириченко. – СПб.: Питер, 2004. – 506с.
- 10 Теплинская Н. Железнодорожные перевозки грузов по России [Електронний ресурс]: Логистик&Система. – 2005. - №5 - Режим доступу: <http://www.logistpro.ru/66/>
- 11 Савин В.И. Перевозки грузов железнодорожным транспортом [Текст]: справочное пособие / В. И. Савин. – М.: Издательство «Дело и Сервис», 2003. – 528с.
- 12 Дикань В. Л. Экономика предприятия [Текст]: учеб. пособие / В. Л. Дикань, Е.В. Шраменко, Н. В. Якименко. – Харьков: УкрГАЗТ, 2008. – 346 с.
- 13 Миротин Л. Б. Логистика: управление в транспортно-логистических системах [Текст]: учеб. пособ. / Л. Б. Миротин; под ред. д-ра техн. наук, проф. Л. Б. Миротина. – М.: Юристъ, 2002. – 414с.
- 14 Елизарьев Ю.В. Маркетинг пассажирских перевозок [Текст] / Ю. В. Елизарьев, Е. А. Юркова, К. А. Сенцова // Железнодорожный транспорт. – 2002. - №7. – С. 27-31.
- 15 Аксенов И.М. Логистика в сфере пассажирских перевозок [Текст] / И. М. Аксенов // Залізничний транспорт України. – 2004. - №2. – С. 52-58.
- 16 Трофимов А.М. Тарификация структурная реформа на железных дорогах России [Текст] / А. М. Трофимов // Аналитический вестник Совета Федерации ФС РФ. - 2002. - №26(182) – С. 87 - 95.
- 17 Гаджинский А.М. Практикум по логистике [Текст]: / А. М. Гаджинский –2-е изд., перераб. и доп. – М.: Информационно-внедренческий центр «Маркетинг», 2001. – 180с.
- 18 Таран С. Как организовать склад. Практические рекомендации профессионала [Текст] / С. Таран. - М.: Альфа - Пресс, 2008. – 240 с.
- 19 Алесинская Т. В. Основы логистики. Функциональные области логистического управления [Текст] / Т.В. Алесинская. – Таганрог: Издательство ТГИ ЮФУ, 2009. – 79 с.
- 20 Серебрин В. Д. Основы логистики [Текст]: учеб. пособ. / В.Д. Серебрин. – Таганрог: Издательство ТРГУ, 2004. – 306 с.
- 21 Аникин Б. А. Логистика [Текст]: учебник / Б. А. Аникин; под ред. Б.А. Аникина: 3-е изд., перераб. и доп. – М.: ИНФРА-М, 2004. – 368с.

*Рецензент д.е.н., професор УкрДАЗТ Кірдіна О.Г.
Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДАЗТ Єлагін Ю.В.*

УДК 338.2:658.5

ВПРОВАДЖЕННЯ ЛОГІСТИЧНИХ ПРИНЦИПІВ В ПРОЦЕС НАДАННЯ ТРАНСПОРТНИХ ПОСЛУГ ЗАЛІЗНИЧНИМ ТРАНСПОРТОМ

Федорко І.П., здобувач (УкрДАЗТ)

Доведено, що нині на державному та галузевому рівнях мають бути надані можливості та усунені перепони для формування інтегрованої транспортно-логістичної системи. Встановлено доцільність застосування принципів логістики та розробки концепції створення системи інтегрованих транспортно-логістичних центрів на базі інфраструктури залізничного транспорту. Інтегровані транспортно-логістичні центри є функціональними елементами логістичної системи транспортного вузла, будучи однією з ланок логістичного ланцюга з доставки вантажів між постачальником і споживачем. Головне завдання інтегрованого транспортно-логістичного центру - розширення наданого комплексу транспортно-логістичних послуг і зниження їх вартості за рахунок концентрації в єдиному

центрі, а також інтеграції різних видів логістичного сервісу на основі створення спільних підприємств на корпоративній основі.

Ключові слова: логістика, транспортно-логістичний центр, інтеграція, залізничний транспорт, принципи.

ВНЕДРЕНИЕ ЛОГИСТИЧЕСКИХ ПРИНЦИПОВ В ПРОЦЕСС ПРЕДОСТАВЛЕНИЯ ТРАНСПОРТНЫХ УСЛУГ ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНЫМ ТРАНСПОРТОМ

Федорко И.П., соискатель (УкрГАЗТ)

Доказано, что в настоящее время на государственном и отраслевом уровнях должны быть предоставлены возможности и устранены препятствия для формирования интегрированной транспортно-логистической системы. Установлена целесообразность применения принципов логистики и разработки концепции создания системы интегрированных транспортно-логистических центров на базе железнодорожного транспорта. Интегрированные транспортно-логистические центры являются функциональными элементами логистической системы транспортного узла, будучи одним из звеньев логистической цепи по доставке грузов между поставщиком и потребителем. Главная задача интегрированного транспортно-логистического центра - расширение предоставленного комплекса транспортно-логистических услуг и снижение их стоимости за счет концентрации в едином центре, а также интеграции различных видов логистического сервиса на основе создания совместных предприятий на корпоративной основе.

Ключевые слова: логистика, транспортно-логистический центр, интеграция, железнодорожный транспорт, принцип.

IMPLEMENTATION OF LOGISTICS PRINCIPLES IN THE PROVISION OF TRANSPORT SERVICES BY RAILWAY

Fedorko I.P., Researcher (USA of RT)

Currently on the state and sectoral levels should be given opportunities and remove obstacles to the establishment of an integrated transport and logistics system. The expediency of applying the principles of logistics and the development of the concept of a system of integrated transport and logistics centers based on the rail. Integrated transport and logistics centers are functional elements of the logistics system transportation hub, being one of the links in the supply chain for the delivery of goods between supplier and customer. The main objective of integrated transport and logistics center - extension given the complex transport and logistics services and reduce their cost by concentrating in a single center, as well as the integration of different kinds of logistics services through the establishment of joint ventures on a corporate basis.

Keywords: logistics, transport and logistics center, integration, railway transport, principle.

Постановка проблеми. Підвищення стійкості функціонування залізничного транспорту потребує вирішення завдання щодо удосконалення управління перевізним процесом, підвищення прибутковості галузі та залучення інвестицій. В умовах конкуренції актуальним є пошук нових форм інтеграції залізничного та інших видів транспорту, митних органів, експедиторів, вантажовласників та інших учасників логістичного ланцюга доставки вантажів. Тобто нині на державному та галузевому рівнях мають бути надані можливості та усунені перепони для формування інтегрованої транспортно-логістичної системи.

В розвинених країнах вже достатньо тривалий час має місце розуміння переваг застосування сучасних технологій та принципів

логістики для удосконалення діяльності з метою якісного обслуговування вантажовласників-споживачів транспортної продукції. Саме тому питання впровадження логістичних принципів в діяльність залізничного транспорту є достатньо актуальними і визначають тему та напрям дослідження цієї статті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблемам підвищення та управління якістю транспортних послуг присвячені праці вітчизняних і зарубіжних дослідників, серед яких А. Базилюк, О. Криворучко, Г. Кучерук, О. Вовк, О. Непочатенко, І. Хоменко, В. Шинкаренко та інші [3-5]. Дослідженню принципів, функцій та методів логістичного управління діяльністю транспортних підприємств приділялася увага в працях В.

Апатцева, В. Вінникова, В. Диканя, О. Омельченко, Н. Якименко та інших [6-10]. Однак, незважаючи на це, до кола наукових інтересів цих науковців недостатнім чином увійшли питання формування інтегрованих транспортно-логістичних центрів в транспортних вузлах, що й обумовило вибір *мети статті*.

Виклад основного матеріалу дослідження. Застосування логістичних принципів ведення діяльності сприяє підвищенню конкурентоспроможності підприємств та їх об'єднань. Логістика – це фактор, що забезпечує успіх у конкурентній боротьбі товаровиробників на внутрішньому та зовнішньому ринку. Але, крім того, є умовою, за якою стає можливе залучення транзитних транспортних потоків на територію країни. Результати досліджень зарубіжних аналітичних компаній доводять те, що впровадження логістичних технологій сприяє отриманню суб'єктами господарювання таких конкурентних переваг, як:

- зменшення вартості та часу обробки замовлень від 20% до 40 %;
- скорочення часу виходу товару на ринок від 15% до 30 %;
- скорочення витрат оборотних коштів на закупівлю від 5% до 15 %;
- зменшення складських запасів від 20 % до 40 %;
- скорочення виробничих витрат від 5% до 15 %;
- збільшення прибутку діяльності від 5% до 15 %.

Нині існує необхідність застосування технологій доставки вантажів «від дверей до дверей», «точно в строк» та інших за рахунок використання переважно контейнерних і комбінованих перевезень, технологічних маршрутів та інших сучасних способів транспортування. З урахуванням даних тенденцій і в умовах зниження обсягів вантажних робіт залізничні станції у вузлі можуть виконувати функції інтегрованих транспортно-логістичних центрів (ІТЦ), які покликані не тільки управляти потоками вантажів на території вузла і брати участь в їх доставці одержувачам, а також надавати комплекс транспортних послуг, які необхідні вантажовласникам.

Як доводить практика функціонування видів транспорту на ринку, спостерігається відсутність взаємодії видів транспорту, що спричиняє затримки надходження та відправлення вантажів, уповільнення і подорожчання перевізного процесу, нераціональне використання технічних засобів транспорту, порушення безперервності транспортного процесу. Все це призводить до значних втрат часу, фінансових коштів,

матеріальних ресурсів, збільшення рівня запасів, а також транспортних витрат (їх частка в структурі логістичних витрат підприємств займає 45 %). Найбільш перспективним шляхом вирішення подібних проблем є застосування принципів логістики та розробка концепції створення системи інтегрованих транспортно-логістичних центрів на базі інфраструктури залізничного транспорту.

Основними логістичними принципами є:

1) системність - формування потоку, виділення об'єктів, які переміщуються та змінюються, в якості окремої керованої підсистеми і застосування стосовно неї системного підходу; зв'язок витрат на окремі операції з поставок і перевезень товарів зі стратегічним планом фірми; досягнення взаємодії логістики з маркетингом і виробництвом; організація планування, виробництва, збуту, закупівель, зберігання і транспортування як єдиного матеріального потоку логістичного ланцюга;

2) комплексність - формування всіх видів забезпечення (розвинутої інфраструктури) для здійснення руху потоків у конкретних умовах; координація дій безпосередніх і опосередкованих учасників руху ресурсів і продуктів; здійснення централізованого контролю з виконання завдань, що стоять перед логістичними структурами фірми; прагнення фірм до тісного співробітництва із зовнішніми партнерами по товарному ланцюжку;

3) конкретність - чітке визначення конкретного результату як цілі переміщення потоку відповідно до технічних, економічних та інших вимог; здійснення руху з найменшими витратами всіх видів ресурсів;

4) конструктивність - диспетчеризація потоку, безперервне відстеження переміщення і зміни кожного об'єкту потоку і оперативне корегування його руху; ретельне виявлення деталей всіх операцій матеріально-технічного забезпечення і транспортування товарів;

5) надійність - забезпечення безвідмовності та безпеки руху, резервування комунікацій і технічних засобів для зміни при необхідності траєкторії руху потоку; широке використання сучасних технічних засобів переміщення та управління рухом; підвищення швидкості і якості надходження інформації та поліпшення технології її обробки;

6) ефективність - здатність логістичної системи при даному рівні розвитку ринкових відносин, виробничих технологій, за даних суб'єктів цієї системи досягти принципово можливого мінімуму логістичних витрат;

7) цілісність - сприяння доведення керуючих впливів до всіх структурних складових логістичної системи, розвитку між ними інформаційного співробітництва, спрямованого на

досягнення цілей логістики. Передбачається оцінка логістичної системи як єдиного цілого, що складається з взаємодіючих, часто різноякісних і різнорідних, але сумісних з орієнтації на кінцеві результати логістичної системи елементів.

Основними факторами, які створюють об'єктивні передумови необхідності формування на базі транспортного вузла інтегрованих транспортно-логістичних систем є:

1) макроекономічні: застосування ринкових принципів в діяльності суб'єктів господарювання; розширення транспортно-логістичних зв'язків регіонів; розвиток конкуренції на транспорті та розвиток транспортно-логістичного сервісу; перспективність розвитку вітчизняних залізничних міжнародних транспортних коридорів; зміна характеру взаємовідносин між учасниками транспортно-розподільного процесу та ін.;

2) інституційні: вирішення регіональних, національних соціально-економічних проблем; розвиток інституту логістичних посередників; розвиток тенденцій формування різного роду об'єднань та ін.;

3) технологічні: розвиток інформаційних та телекомунікаційних технологій; впровадження систем супроводження вантажів; впровадження технологій загального управління якістю; впровадження термінальних технологій доставки вантажів; впровадження електронного документообігу; розвиток контрейлерних технологій перевезень та ін.

Проблема формування інтегрованих транспортних систем знайшла відображення в роботах вітчизняних та зарубіжних вчених. Так Міхеева Т.І. вважає, що створення інтегрованих інтелектуальних транспортних систем, як систем управління дорожньо-транспортною інфраструктурою урбанізованої території, дозволить підвищити рівень організації дорожнього руху: поліпшити характеристики вулично-дорожньої мережі, вдосконалити дислокацію технічних засобів організації дорожнього руху, оптимізувати процес управління транспортними потоками на всіх фазах руху, зменшуючи транспортні затримки, підвищуючи безпеку руху [11]. Проте вчені визнають деякі проблеми у методології формування таких інтегрованих транспортних систем. Наприклад, Кошевой П.А. визнає, що незважаючи на наявність інтеграційних ідей і окремих прикладів їх практичної реалізації, і навіть концептуальних напрямів в розробці теорії товароруху, на кшталт інтегрованої логістики, проблема транспортної інтеграції в сучасних умовах розвинутих і найвищою мірою індустріалізованих ринкових відносин залишається методологічно невирішеною. Неясними залишаються форми, умови та принципи інтеграції, не кажучи про ефективність і надійність

інтегрованих виробничо-економічних структур на транспорті [12].

Таким чином, інтегровані транспортно-логістичні центри є функціональними елементами логістичної системи транспортного вузла, будучи однією з ланок логістичного ланцюга з доставки вантажів між постачальником і споживачем. Вони також є стиковими пунктами, в яких здійснюється координація та взаємодія видів транспорту, відбувається концентрація вантажопотоків і їх подальший розподіл за споживачами. Основними напрямками діяльності інтегрованого транспортно-логістичного центру є:

1) оперативне управління перевізним процесом, розробка оптимальної схеми перевезення вантажів, розподіл та зберігання вантажів;

2) інформаційне забезпечення взаємодії на базі сучасних інструментальних і інформаційно-технічних засобів;

3) вирішення проблеми взаємодії різних видів транспорту, забезпечення чіткого функціонування транспортного вузла;

4) комерційна відповідальність та економічна відповідальність суб'єктів транспортного ринку за безперервність роботи транспортного вузла;

5) нормативно-правове регламентування та регулювання порядку технологічної, інформаційної та комерційної взаємодії;

6) забезпечення безпеки руху транспортних засобів та охорона навколишнього середовища та ін.

Інтегровані транспортно-логістичні центри є класичним прикладом складної системи з притаманними їй властивостями:

– багатомірністю, ієрархічністю, які зумовлені великим числом взаємопов'язаних елементів;

– багатофункціональністю елементів системи;

– багато критеріальністю, яка зумовлена іманентністю (розбіжністю) цілей окремих елементів системи;

– складною (імовірнісною і динамічною) поведінкою, що виявляється у взаємозв'язку підсистем, які вимагають зворотного зв'язку при управлінні;

– необхідністю високої автоматизації управління.

Головне завдання інтегрованого транспортно-логістичного центру - розширення наданого комплексу транспортно-логістичних послуг і зниження їх вартості за рахунок концентрації в єдиному центрі, а також інтеграції різних видів логістичного сервісу на основі створення спільних підприємств на корпоративній основі.

Для перетворення інфраструктури залізничного транспорту в інтегрований транспортно-логістичний центр необхідно застосування нових підходів, таких як реінжиніринг, застосування принципів логістичного управління, тобто розширення надаваних послуг на об'єктах залізничного транспорту, удосконалення та при необхідності реорганізація існуючих потужностей вантажних терміналів.

Висновок. Таким чином, при формуванні інтегрованого транспортно-логістичного центру проявляється синергетичний ефект, який має форму організаційно обумовленого переходу від іманентності до синергії за рахунок послідовно розширеної системної інтеграції:

- постановка проблем організації процесу транспортування вантажів за участю видів транспорту та інших учасників товароруку;

- розробка рішень з функціональної, інституціональної, інформаційної інтеграції в межах інтегрованого транспортно-логістичного центру;

- використання транспортної, економічної, інформаційної логістики;

- розробка концепції функціонування інтегрованого транспортно-логістичного центру;

- розвиток підсистем в кожній функціональній групі;

- інтеграція інформаційних потоків між підсистемами інтегрованого транспортно-логістичного центру.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення транспортної стратегії України на період до 2020 року» від 20 жовтня 2010 року № 2174 – р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2174-2010-%D1%80>. – Назва з екрану.
2. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції Державної програми реформування залізничного транспорту» від 27 грудня 2006 року № 651 – р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/651-2006-%D1%80>. – Назва з екрану.
3. Базилюк А. В. Ключові аспекти управління якістю пасажирських перевезень / А. В. Базилюк, І. О. Хоменко // Вісник Національного транспортного університету. – 2008. – № 17 (1). – С. 12-17.
4. Криворучко О. М. Гармонизация системы управления предприятием на основе менеджмента качества / О. М. Криворучко, В. Г. Шинкаренко // Экономика транспортного комплекса : сборник научных работ. – Харьков: ХНАДУ. – 2010. – Вып. 15. – С. 7–21.
5. Кучерук Г. Ю. Методологические основы стратегического управления качеством транспортных услуг: становления экономики Украины в послекризисный период: риски та проблеми розвитку : колективна монографія / Г. Ю. Кучерук, О. М. Вовк / під ред. д.е.н, проф. О. О. Непочатенко (2 частина) – Умань : Сочинський, 2012. – Ч. 2. с. 264-268.
6. Вінников В. В. Економічні та регіональні аспекти логістики й проблеми формування логістичних транспортно-розподільчих систем / В. В. Вінников // Вісник соціально-економічних досліджень: зб. наук. праць. – Одеса: ОДЕУ, 2005. – С. 70-75.
7. Дикань В. Л. Становление и развитие транспортной системы путем создания торгово-транспортной сети «DOOR-TO-DOOR» / В. Л. Дикань // Вісник економіки транспорту і промисловості: Зб. наук. праць. – Харків: УкрДАЗТ. – 2007. - № 18. – С. 68 - 70.
8. Логистические транспортно-грузовые системы: учебник для студ. высш. учеб. заведений / [Апатцев В. И., Лёвин С. Б., Николашин В. М. и др]; под ред. В. М. Николашина. – М.: Издательский центр «Академия», 2003. – 304 с.
9. Омельченко О. Д. Створення логістичної системи керування вантажопотоками на залізничному транспорті / О. Д. Омельченко, С. О. Артемчук // Збірник наукових праць ДЕГУТ. Серія «Транспортні системи і технології». - 2007. - Вип. 12 – С. 141-145.
10. Якименко Н.В. Логістичні центри як організаційна основа нових форм взаємодії / Н.В. Якименко // Вісник економіки транспорту і промисловості: зб. наук. праць. – Харків: УкрДАЗТ, 2008. - № 23. – С.158-160.
11. Михеева Т.И. Управление транспортными потоками. Учет ДТП / Т.И. Михеева. - Самара : Самар. гос. техн. ун-т, 2006. 125 с.
12. Кошевой П. А. Интегрированные группы: основные понятия и практика применения в современных транспортных системах [Электронный ресурс] / П.А. Кошевой // Интернет-журнал "Наукovedение". – 2011. - № 4. Режим доступу: <http://www.naukovedenie.ru>.

*Рецензент д.е.н., професор УкрДАЗТ Кірдіно О.Г.
Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДАЗТ Токмакова І.В.*